

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích

**Archiv obce Hlince**

**1884–1945**

Inventář

EL NAD č.: 56

AP č.: 296

Kateřina Nová, Jiří Kříž

Plasy 2012

## Obsah

### Úvod:

I. Vývoj původce archivního fondu	3
II. Vývoj a dějiny archivního fondu	4
III. Archivní charakteristika archivního fondu	4
IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu	5
V. Záznam o uspořádání archivního fondu a sestavení archivní pomůcky	5
Seznam použitých pramenů a literatury	6
<b>Inventární seznam</b>	<b>7</b>

## I. Vývoj původce archivního fondu

Hlince leží 10 km východně od Kralovic a 3 km jižně od Chříče (Loc: 49°56'53.437"N, 13°37'27.114"E) na katastrálním území téhož jména v nadmořské výšce 332 m. Jméno obce vzniklo z přídavného jména hlinný, kterým se označovaly lokality nacházející se u hliniště. Ves příslušela k farnosti kožlanské, od roku 1858 k chříčské (od roku 1786 lokálie). Až do roku 1895 byly Hlince přiškoleny k obecné škole v Chříči, pak vznikla jednotřídní škola v Hlincích.

První písemná zmínka o vsi je až z 2. pol. 14. století, kdy Oldřich z Hlohovic prodal 1 lán v Hlincích Bozděchovi ze Svinné. V průběhu 15. století byla ves rozdělena na několik dílů. Některé byly tvořeny jen jedním nebo dvěma dvory. V 15. a 16. století jednotlivé díly několikrát změnil vlastníka, až je v roce 1604 všechny skoupil Jan Týřovský na Hřebečnickách a připojil je k chříčskému panství. V roce 1701 panství kupují Lažanští. Marie Gabriela, rozená hraběnka Černínová z Chudenic, vdova po Václavu Josefu hraběti Lažanském, odkázala ve své poslední vůli z roku 1758 polovinu chříčského panství Ústavu šlechtičen u sv. Andělů v Praze. Ústav v roce 1764 odkoupil druhou polovinu panství od zbývajících dědiců Lažanských. Hlince byly součástí chříčského panství až do zrušení patrimoniální správy.

Po zrušení poddanství, a tím i patrimoniální správy, vzniklo na základě tzv. Stadionova prozatímního obecního zřízení (č. 170/1849 říšského zákoníku) nové územněsprávní členění. Hlince se staly místní obcí, kterou tvořily osady Hlince, Holovousy a Studená, v soudním a politickém okrese Kralovice v Plzeňském kraji. Pod obecní úřad dále spadal nedaleký hospodářský dvůr Ptíč, kolonie Dolany, dolanská hájovna a Lejskův mlýn. V roce 1889 se osamostatnily osady Holovousy a Studená (vyhláška č. 15/1890 zemského zákoníku).

Na základě rámcového říšského obecního zákona (č. 18/1862 říšského zákoníku) a obecního zřízení a volebního řádu pro Čechy (č. 7/1864 zemského zákoníku) byl volen obecní výbor se tříletým funkčním obdobím. Výbor ze svých členů volil starostu a obecní představenstvo. Voliči byli rozdělení do sborů podle volebního cenzu.

V roce 1888 si Hlince zažádaly o zřízení jednotřídní školy. Této žádosti bylo 9. září 1890 c. k. zemskou školní radou vyhověno. Do školy chodily děti z Hlinců, Dolan a Ptíče. Dne 9. srpna 1891 byla zvolena 7 členná místní školní rada. Se stavbou školy se i přes naléhání okresní školní rady začalo až v roce 1894. Novou budovu za 6065 zlatých podle plánů Ferdinanda Slabého z Kožlan postavil František Matoušek z Brodeslav. S výukou se v nové škole začalo 1. dubna 1895.

V roce 1919 byl novelizován zákon o obecním zřízení a volbách v obcích (zákony č. 76/1919 Sb. a č. 75/1919 Sb.). Nově se obecní volby uskutečnily na základě rovného hlasovacího práva a místo výboru bylo voleno obecní zastupitelstvo se čtyřletým (od roku 1933 šestiletým) funkčním obdobím. To pak ze svých členů volilo starostu a radu.

Při obecním úřadu fungovaly komise finanční a stavební. Od roku 1933 obec kromě starosty vyplácela i pokladníka, prvním se stal Augustin Triner. Dále si obec platila jednoho zaměstnance, který zastával funkce lesního a polního hlídače, ponocného a obecního sluhu.

Obec kromě pozemků vlastnila zvonici, kovárnu čp. 13 a dům čp. 6, jenž sloužil jako chudobinec. V roce 1929 byla zřízena obecní dobytčí váha a v roce 1931 byl nákladem 30 600 Kč přestavěn obecní chudobinec. V roce 1937 byla obec elektrifikována. 5. května 1938 byl v Hlincích založen sbor dobrovolných hasičů, pro který obec v lednu 1939 zakoupila od firmy R. A. Smékal motorovou stříkačku za 28 000 Kč.

Činnost obecního úřadu byla ukončena v květnu 1945, kdy byl ustaven místní národní výbor. Jeho prvním předsedou se stal řídicí učitel Jaroslav Valenta.

Starostové obce:	V letech:
František Bílek (?)	1891
Vojtěch Blecha (?)	1896
Václav Brouk	1900
Antonín Brouk (?)	1921
František Blecha	1923 (?)–1931
Václav Macák	1931–1938
Václav Helebrant	1938–1945

Vývoj počtu obyvatel a domů v katastrální obci:								
Rok	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1950
obyvatel	235	274	267	305	258	290	243	161
Domů	30	42	39	42	42	42	43	44

## II. Vývoj a dějiny archivního fondu

Fond Archiv obce Hlince tvoří archiválie vzniklé činností Obecního úřadu v Hlincích, který fungoval v letech 1850–1945. Z dochovaných písemností není evidentní, kde a jakým způsobem byly ukládány.

Dne 2. a 3. května 1955 provedl okresní archivář Jaroslav Vavřík prohlídku a skartaci písemností na Místním národním výboru ve Hlincích. Převzaté archiválie byly dodatečně v roce 1996 zapsány do knihy přírůstků k datu 3. května 1955 pod číslem 922.

V době pořádání fondu byla na Obecním úřadu v Hlincích uložena Kronika obce Hlince, která nebyla zatím do okresního archivu předána.

## III. Archivní charakteristika archivního fondu

Původcem archivního fondu AO Hlince je Obecní úřad v Hlincích. Pořádání a inventarizace proběhly na základě metodického pokynu Archivní správy MV (Metodický návod na pořádání a inventarizaci archivních fondů Archiv obce, Archivní správa MV v Praze dne 31. ledna 2000, čj. AS/1-284/2000) a Metodického pokynu ředitele SOA v Plzni pro zpracování archiválií a tvorbu archivních pomůcek z 12. března 2010.

V roce 1956 Jaroslav Vavřík fond obecního úřadu hrubě uspořádal a Josef Pankraz pak v roce 1961 vyhotovil soupis písemností, který v roce 1990 upřesnila Marie Vitoušová. V průběhu současné inventarizace fondu došlo ke změně v jeho celkové metráži, časovém rozmezí i v počtu a skladbě evidenčních jednotek. Fond AO Hlince o celkovém rozsahu 0,14 bm nyní obsahuje 2 knihy a 1 karton spisů. Archiválie byly rozděleny na I. Knihy a II. Spisový materiál.

Mezi knihy byly zařazeny zápisy ze schůzí obecních orgánů z let 1926–1936 a evidenční knihy cizích příslušníků v obci z let 1887–1945 (inv. č. 1 a 2). Skupina II. obsahuje jen spisy, které byly rozděleny podle věcného hlediska (inv. č. 3–5).

Zápisy ze schůzí obecních orgánů (inv. č. 1) byly zařazeny do I. kategorie, ostatní archiválie do II. kategorie. Písemnosti jsou psané česky a v době zpracování fondu se až na drobná poškození prachem nacházely ve vyhovujícím stavu, nevyžadujícím restaurátorský ani konzervátorský zásah.

#### **IV. Stručný rozbor obsahu archivního fondu**

Fond Archiv obce Hlince je značně torzovitý. Jen pro roky 1926–1936 jsou dochovány informace o činnosti obecní samosprávy.

Na Obecním úřadě v Hlincích byla v době zpracovávání fondu uložena Kronika obce Hlince, kterou v letech 1935–1939 sepsal Antonín Vydra. Ten v úvodu kroniky popsal obec a vylíčil události první světové války v obci, poté chronologicky sepsal události z let 1934–1939.

#### **V. Záznam o uspořádání fondu a sestavení archivní pomůcky**

Fond Archiv obce Hlince 1884–1945 uspořádala Kateřina Nová a Jiří Kříž. Inventář zpracoval Jiří Kříž v září 2011 a čistopis pomůcky zhotovil v květnu 2012 ve Státním okresním archivu Plzeň-sever se sídlem v Plasích.

V Plasích

Kateřina Nová, Jiří Kříž

## Seznam použitých pramenů a literatury

### I. Prameny

Obecní úřad Hlince, *Kronika obce Hlince 1935–1939*.

Obecní úřad Hlince, *Vlastivěda obce Hlince a okolí [1935]–[1946]*.

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, *Okresní úřad Kralovice 1855–1945 (1948)*, kart. 21, inv. č. 283, Hlince – obecní záležitosti 1918–1936.

Státní okresní archiv Plzeň-sever se sídlem v Plasích, *Základní devítiletá škola Hlince 1892–1965*, inv. č. 4–6, Pamětní kniha ZDŠ Hlince 1888–1918, 1918–1940, 1940–1964.

*Verzeichniss der Orts-Gemeiden im Königreiche Böhmen*. Prag 1861.

*Zákoník zemský Království českého, ročník 1890*. Praha 1890, částka VI., vyhláška 15.

### II. Literatura

BUKAČOVÁ, Irena – FÁK, Jiří: *Paměť krajiny IV. Soupis drobných památek Chříčska a Kožlanska*. Mariánská Týnice 2009.

CAIS, Petr: Účetní materiály kamerálního účetnictví obecní samosprávy v Čechách v letech 1918–1945 (se zřetelem k situaci v českém pohraničí). *Archivní časopis*, 2006, roč. 56, s. 249–285.

FLÖGEL, Jaroslav: *Praktická příručka pro obecní a okresní funkcionáře*. Praha 1933.

*Historický lexikon České republiky 1869–2005*. I. díl. Praha 2006.

*Historický lexikon České republiky 1869–2005*. II. díl. Praha 2006.

HLEDÍKOVÁ, Zdeňka – JANÁK, Jan – DOBEŠ, Jan: *Dějiny správy v českých zemích od počátku státu po současnost*. Praha 2005.

KOČKA, Václav: *Dějiny politického okresu Kralovického*. Kralovice 1930.

MARTÍNEK, Zdeněk: Archiv obce – příspěvek k vymezení a charakteristice archivního fondu. *Archivní časopis*, 1999, roč. 49, zvláštní příloha.

NOVÁKOVÁ, Božena a kol.: *Zeměpisný lexikon ČR. Obce a sídla A – M*. Praha 1991.

PROFOUS, Antonín: *Místní jména v Čechách, jejich vznik, původní význam a změny. I. díl A–H*. Praha, 1949.

SHELLE, Karel: *Vývoj české veřejné správy*. Ostrava 2008.

ZETEK, František J.: *Popis politického okresu Kralovického*. Kralovice 1932.

## **Inventární seznam**

Inv. č.	Obsah	Časový rozsah	Evid. jedn.
<b>I. Knihy</b>			
1	Zápisy ze schůzí obecního zastupitelstva a rady	1926–1936	K 1
2	Evidenční kniha cizích příslušníků v obci	1887–1945	K 2
<b>II. Spisový materiál</b>			
<b>Spisy</b>			
3	Výstavba okresní silnice	1929–1930	N 1
4	Trestní listy	1926–1927	N 1
5	Seznam dětí povinných školní docházkou z osady Studená	1884	N 1



Název archivní pomůcky:	Archiv obce Hlince
Značka archivního fondu:	AO Hlince
Časový rozsah:	1884–1945
Počet evidenčních jednotek:	3 (2 úřední knihy, 1 karton)
Počet inventárních jednotek:	5
Rozsah v bm:	0,14
Stav ke dni:	
Zpracovatel archivního fondu:	Kateřina Nová, Jiří Kříž
Zpracovatel archivní pomůcky:	Jiří Kříž
Počet stran:	9
Počet exemplářů:	4
Schválil:	Karel Rom 30. 5. 2012, čj. SOAP/060-163/2012